

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 27. maja 1885.

Obs eg: Razpis državne štipendije. — Saditev ameriškanskih trt ob šolskih poslopih. — C. k. kmetijska družba kranjska. — Cviček. (Konec.) — Biki čistega muricodolskega plemena. — Volilno gibanje. — Zamet v stepah. (Dal.) — Naši dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.**Razpis državne štipendije.**

Slavno c. k. ministerstvo kmetijstva je dovolilo z dopisom od 28. marca t. l. št. 4949 za enega kranjskega deželana eno državno štipendijo po 300 gld. na leto za prihodnja 3 šolska leta, namreĉ 1885/6, 1886/7 in leto 1887/8 za obiskovanje eno sledeĉih dveh kmetijskih srednjih šol:

- Više kmetijske šole v Deĉin-Liebwerdu na Ćeskem, in
- srednje kmetijske šole „Francisco-Josifinum“ v Mōdlingu pri Dunaji.

Za to štipendijo smejo prositi na Kranjskem rojeni mladenĉi. Prošnje se morajo glasiti na imē slavnega c. kr. kmetijskega ministerstva na Dunaji ter morajo imeti izrazeno željo, katero teh imenovanih šol prosilec hoĉe obiskovati. Prošnje morajo se zadnji ĉas do 15. avgusta t. l. podpisnemu odboru družbe kmetijske izroĉiti, prošnjam pa priložiti sledeĉe priloge:

- Krstni list; prošnjik mora biti vsaj 17 let star.
- Šolsko spriĉalo o taki šolski izobraženosti, kakoršne je pridobiti po dobro dovršenih šestih (za Deĉin-Liebwerd) oziroma štirih (za Francisco-Josefinum) razredih javnih srednjih šol.

3. Pismo starišev ali varuhov, da privolijo vstop prošnika v kmetijsko šolo.

Predavanja priĉno se na obeh imenovanih šolah 1. oktobra t. l.

Glavni odbor c. kr. družbe kmetijske
v Ljubljani 10. maja 1885.

Baron Wurzbach,
predsednik.

Gustav Pirc,
tajnik.

Saditev ameriškanskih trt ob šolskih poslopih.

Prof. Jablanczi piše v „Allg. Wein-Zeitung“: Dovoljenje za prosto uvaženje ameriškanskih, trtni uši zoperstojeĉih trt je le še vprašanje ĉasa, posebno za

one vinorodne kraje, kodar se je trtna uš uže manj ali veĉ razširila.

Pred vsem nam bode morala biti prva skrb, pridobiti si kolikor mogoĉe kolĉi trtni uši zoperstojeĉih ameriškanskih trt in moj nasvet obstoji v tem, da se izgojuje ob stenah naših šol, ki navadno na prostem stojē, v obliki špalirjev take trte.

Milijone dobro dozorjenih kolĉi dalo bi se na teh, dosedaj praznih stenah pridelati, katere bi bile podlaga za obnovljenje po trtni uši pokonĉanih vinogradov. Posebno bi se pa dalo take kolĉi pridelavati v krajih, ki niso vinorodni, ker je uže naprej zabranjena razširjatev mrĉesa.

Naši narodni uĉitelji bi se gotovo za stvar zanimali, ter po svoji moĉi pripomogli k narodnem blagostanji. Šola bila bi pa tudi na tem polji temeljni kamen, na katerega bi bilo mogoĉe napredek našega vinarstva zidati. Vsem, ki se za stvar zanimajo, naj jim bode moj nasvet priporoĉen.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Seja glavnega odbora dnē 10. maja 1885.

Seji predseduje družbini predsednik gospod baron Wurzbach. Navzoĉi so gg. odborniki: Brus, Jeriĉ, Kastelic, Robiĉ in družbini tajnik g. Pirc.

Ker je na dnevnem redu obravnava državne podpore, katero se ima prositi za leta 1886., povabljeni so bili k seji zastopniki deželne vlade in deželnega odbora. Prvo zastopa gospod c. kr. vladni svetnik Avgust pl. Wurzbach, deželni odbor pa gosp. cesarski svetnik in deželni odbornik J. Murnik.

Tajnik g. Gustav Pirc poroĉa o državni podpori, katero je c. kr. kmetijsko ministerstvo z odlokom iz dnē 17. aprila t. l., števs. 4519, kranjskemu kmetijstvu naklonilo, in sicer:

za nakup pravega semena ruskega lanú	300 gold.
za nakup plemenskih bikov	2000 „
za povzdigo reje ovác	300 „
za povzdigo ĉebelarstva	150 „
za povzdigo umne reje rib	50 „

Memo te podpore je c. kr. kmetijsko ministerstvo tudi obljubilo in deloma tudi priznalo podporo za kme

tijske namene in podvzetja, a tirja poprej načrt ali izkaz porabe. Take podpore so:

- za pokrajinsko razstavo živine v Postojni,
- za darila gospodarjem, ki napravijo umna gnojišča,
- za sadne sušilnice,
- za povzdigo sadjereje,
- za podporo mlekarским zadrugam.

Poročevalec tajnik G. Pirc predlaga: Ker je način porabe one subvencije, za katero je uže denar nakan, uže zaznačen v proračunu za podporo iz l. 1885., naj se čez to preide k dnevnem redu, odseku za splošne reči naj se pa naroči izdelati načrt za porabo onih subvencij, katere je ministerstvo pogojno obljubilo.

Predlog se sprejme.

Tajnik Pirc poroča v imenu odseka za splošne reči o potrebni subvenciji za l. 1886., za katero hoče glavni odbor pri sl. c. kr. kmetijskem ministerstvu prositi. Nasveti odseka za splošne reči sprejmejo se z nekaterimi malimi preuredbami, ter se sklene, sl. ministerstvo za sledeče podpore prositi:

1. Kmetijski poduk:

- a) dve štipendiji po 300 gold. skozi 3 leta takim, ki hočejo obiskati katero višo gospodarsko šolo, toraj za leto 1886 600 gold.
- b) subvencijo podkovski šoli 1200 "
- c) 8 štipendij po 50 gold. za učence podkovske šole 400 "
- d) 2 štipendiji po 300 gld. za kranjske slušatelje dunajskega živinozdravniškega zavoda 600 "
- e) za nakup kmetijskih strojev in kmetijskega orodja, koja imajo služiti v poduk, posebno pri potnem predavanji 400 "
- f) za podporo šolskim občinam, ki napravijo šolske vrte 500 "
- g) za potna predavanja o mlekarstvu in vinoreji 500 "
- h) za razširjevanje umnega kmetijstva, potem tiskanih razprav, knjig, knjižic itd., posebno v podporo družbenemu listu „Kmetovalcu“ 800 "

Dalje se prosi sl. ministerstvo, da blagovoli kot vsako leto, tako tudi l. 1885. deželno vinarsko in sadjarsko šolo na Slapu izdatno podpirati.

2. Razstave:

Za pokrajinsko razstavo l. 1886. v Kranji 1000 gold.

3. Melioracije:

- a) premije za umno napravljena gnojišča 300 "
- b) premije v zboljšanje pašnikov, planin itd. 400 "
- c) podpora za izsuševanje in namakanje zemljišč 400 "

4. Posebna rastlinoreja:

- a) za nakup pravega semena ruskega lanú 500 "
- b) za nakup dobrega, čistega deteljnega semena 300 "
- c) za povzdigo sadjarstva in v podporo družbenemu vrtu 500 "
- d) za napravo uzorne amerik. sadne sušilnice 500 "
- e) za nakup kolči in bilf amerikanskih trt, ki se ustavljajo trtni uši 400 "

5. Gozdarstvo:

Za premije pogozdovanja itd. 200 "

6. Živinoreja:

- a) za nakup dobre plemenske govedi . 6000 "

- b) za podporo na novo ustanovljenim mlekarским zadrugam 1000 gold.
- c) za nakup ukviških plemenskih ovnov 500 "
- d) podpora čebelarskemu in ribškemu društvu 200 "

Zahteva c. kr. kmetijskega ministerstva, da se predloži načrt premiranja govedi v Kranjski gori, se odstopi odseku za splošne reči, da v prihodnji seji o tem poroča.

Na znanje se vzame dopis intendance tretjega kora, da je c. k. vojno ministerstvo zaukazalo, kolikor moč kupovati potrebne reči za vojake neposredno pri producentih.

C. k. deželna vlada naznanja, da bode c. k. erar tudi letos kupoval konje, sposobne za vojaške namene, ob priliki premiranja konj pod tistimi pogoji, kot lansko leto.

Dr. Schuchardt iz Draždan pošlje po njem sestavljen načrt amerikanske sadne sušilnice ter poroča, da se bode v kratkem tudi v Ljubljani mudil ter se oglasil v pisarni kmetijske družbe.

Razgovor o zapisniku, kojega je sestavila komisija za ogledovanje nove ograje, ki jo je napravil sosed vrta c. k. kmetijske družbe Zdešar, preloži se na prihodnjo sejo.

Prošnja oskrbnništva grajščine bledske, da se dovoli prodati 25. novembra 1883. l. od kmetijske družbe kupljeni bik, ki ni več sposoben za pleme, se sklepe rešiti po došlih poročilih, katere je naročil glavni odbor pri gospodu dekanu v Gradu.

Na novo v družbo se sprejme gosp. Karol Puppis, trgovec v Gorenjem Logatci.

Cviček.

Spisal Gustav Pirc.

(Konec.)

Zadnjič sem trdil, da je dolensko vino v Ljubljani in na Gorenjskem predrago. Splošno po vseh gostilnah se toči količkaj pitno dolensko vino po 40, 44 do 48 kr. liter. Ali je ta cena primerna? Nikakor ne! Spodnjeavstrijsko vino, kojega pridelovanje je mnogo dražje kot dolenskega vina, ki se pa še podraži s tem, da se mora po tri leta v kleti držati, ker drugače ni pitno, toči se na Dunaji v navadnih gostilnah liter po 32 in 36 kr. To vino pa nikakor ni slabo, dolensko se še od daleč ne dá z njim primerjati in zunaj tega mora se v pošteve jemati veči vžitninski davek na Dnnaji ter velike stroške tamošnjih gostilničarjev.

Sedaj si pa oglejmo račune naših ljubljanskih in gorenjskih gostilničarjev. Dolensko vino stane v Ljubljano ali v kak drug gorenjski kraj pripeljano 18 do 24 gold. in prodaja se po 40 do 48 gold. hektoliter. Toraj kupčuje gostilničar z 100%. Priznavam, da se najdejo tudi izjeme, da se vino mora dražje plačevati; plača se pa dostokrat tudi ceneje in splošno ali pa skoraj za vse slučaje je pa moja trditev vendar prava. Kako se pa razdeli za vino iztržena svota? Eno četrtno dobi vinogradnik, ena četrtna odpade na vožarino in užitninski davek, dve četrtni vtakne pa v žep gostilničar. — Vsak pošteno misleč in nepristransko sodeč človek mora z menoj vred veliko krivico obsoditi, ki se godi na škodo dolenskemu vinogradniku. Ko bi se gostilničar zadovoljil s 50%, bilo bi vino ceneje ter bi se ga več popilo in vinogradnik bi hitreje in lože svoje vino poprodal. Morda se z mojo trditvijo komu zamerim, a kar je res, je res, vsaj